

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 97/12
Λουξεμβούργο, 12 Ιουλίου 2012

Απόφαση στην υπόθεση C-59/11
Association Kokorelli κατά Graines Baumaux SAS

Οι οδηγίες για την εμπορία σπόρων προς σπορά κηπευτικών είναι έγκυρες

Συγκεκριμένα, οι οδηγίες αυτές λαμβάνουν υπόψη τα οικονομικά συμφέροντα των πωλητών «παλαιών ποικιλιών» στον βαθμό που επιτρέπουν την εμπορία των εν λόγω ποικιλιών υπό ορισμένες προϋποθέσεις

Η οδηγία περί εμπορίας σπόρων προς σπορά κηπευτικών¹ εξαρτά την εμπορία των σπόρων αυτών από προηγούμενη αποδοχή των ποικιλιών τους σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος. Επιπλέον, για να καταχωριστεί η ποικιλία στους επίσημους καταλόγους των κρατών μελών πρέπει να είναι σαφώς διακρινόμενη², σταθερή³ και επαρκώς ομοιόμορφη⁴. Εν πάση περιπτώσει, μία άλλη οδηγία⁵ προβλέπει ορισμένες διατάξεις για το σύστημα αποδοχής στους εθνικούς καταλόγους για τις «διατηρητέες ποικιλίες»⁶ και τις «ποικιλίες που αναπτύχθηκαν για καλλιέργεια υπό ιδιαίτερες συνθήκες»⁷. Συγκεκριμένα, αυτές οι «παλαιές ποικιλίες» μπορούν να καλλιεργούνται και να διατίθενται στο εμπόριο υπό ορισμένες προϋποθέσεις ακόμη και όταν δεν συμμορφώνονται με τις γενικές απαιτήσεις όσον αφορά την αποδοχή τους στους επίσημους καταλόγους.

Με απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2008, το Tribunal de grande instance de Nancy (Γαλλία) υποχρέωσε τη μη κερδοσκοπική οργάνωση Kokorelli να καταβάλει αποζημίωση στην επιχείρηση σπόρων Graines Baumaux για αθέμιτο ανταγωνισμό. Το δικαστήριο αυτό διαπίστωσε ότι η Kokorelli και η Baumaux δραστηριοποιούνταν στον τομέα των παλαιών ή σπάνιων σπόρων, διέθεταν στο εμπόριο, μεταξύ άλλων, 233 προϊόντα που ήταν παρόμοια ή πανομοιότυπα και απευθύνονταν στην ίδια πελατεία ερασιτεχνών κηπουρών, τελούσαν επομένως σε σχέση ανταγωνισμού. Έκρινε, ως εκ τούτου, ότι η Kokorelli, διαθέτοντας στο εμπόριο σπόρους για κηπευτικά φυτά που δεν συμπεριλαμβάνονται ούτε στον γαλλικό κατάλογο ούτε στον κοινό κατάλογο περί ποικιλιών λαχανικών, προέβη σε πράξεις αθέμιτου ανταγωνισμού.

Η Kokorelli άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Cour d'appel de Nancy, το οποίο υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα προς το Δικαστήριο για το κύρος της οδηγίας περί εμπορίας

¹ Οδηγία 2002/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, περί εμπορίας σπόρων προς σπορά κηπευτικών (ΕΕ L 193, σ. 33).

² Μία ποικιλία ξεχωρίζει, ανεξάρτητα από την προέλευσή της, τεχνητή ή φυσική, από την αρχική ποικιλία από την οποία δημιουργήθηκε, εάν διακρίνεται εμφανώς λόγω ενός ή περισσότερων σημαντικών χαρακτηριστικών από κάθε άλλη ποικιλία γνωστή στην Ένωση.

³ Μία ποικιλία θεωρείται σταθερή αν μετά τις διαδοχικές αναπαραγωγές ή πολλαπλασιασμούς της ή στο τέλος κάθε κύκλου, όταν ο δημιουργός έχει προσδιορίσει ιδιαίτερο κύκλο αναπαραγωγών ή πολλαπλασιασμών, διατηρεί τα αρχικά βασικά χαρακτηριστικά της.

⁴ Μία ποικιλία θεωρείται επαρκώς ομοιόμορφη αν τα φυτά που την αποτελούν –εκτός σπανίων ανωμαλιών– είναι όμοια, λαμβανομένων υπόψη των ιδιομορφιών του συστήματος αναπαραγωγής των φυτών, ή γενετικώς όμοια για το σύνολο των χαρακτήρων που λαμβάνονται υπόψη για τον σκοπό αυτόν.

⁵ Οδηγία 2009/145/ΕΚ της Επιτροπής, της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την πρόβλεψη ορισμένων παρεκκλίσεων για την αποδοχή ντόπιων αβελτίωτων φυλών και ποικιλιών κηπευτικών που καλλιεργούνται κατά παράδοση σε συγκεκριμένους τόπους και περιφέρειες και απειλούνται με γενετική διάβρωση και ποικιλιών κηπευτικών οι οποίες δεν έχουν εγγενή αξία για εμπορική φυτική παραγωγή αλλά αναπτύσσονται για καλλιέργεια υπό ιδιαίτερες συνθήκες, και για την εμπορία σπόρων προς σπορά των εν λόγω ντόπιων φυλών και ποικιλιών (ΕΕ L 312, σ. 44).

⁶ Οι «διατηρητέες ποικιλίες» αφορούν τα είδη κηπευτικών ντόπιων αβελτίωτων φυλών και ποικιλιών που καλλιεργούνται κατά παράδοση σε συγκεκριμένους τόπους και περιφέρειες και απειλούνται με γενετική διάβρωση.

⁷ Οι «ποικιλίες που αναπτύχθηκαν για καλλιέργεια υπό ιδιαίτερες συνθήκες» είναι ποικιλίες που δεν έχουν εγγενή αξία για εμπορική φυτική παραγωγή αλλά αναπτύσσονται για καλλιέργεια υπό ιδιαίτερες συνθήκες.

σπόρων προς σπορά κηπευτικών και της οδηγίας σχετικά με την πρόβλεψη ορισμένων παρεκκλίσεων για τις «διατηρητέες ποικιλίες» και τις «ποικιλίες που αναπτύχθηκαν για καλλιέργεια υπό ιδιαίτερες συνθήκες».

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο κρίνει ότι ορισμένες αρχές του δικαίου της Ένωσης και οι δεσμεύσεις της Ένωσης από τη διεθνή συνθήκη σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία (TIRPAA)⁸ δεν θίγουν το κύρος των δύο οδηγιών.

Έτσι, το Δικαστήριο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι η αρχή της αναλογικότητας απαιτεί τα προβλεπόμενα από κοινοτική διάταξη μέσα να είναι πρόσφορα για την υλοποίηση του επιδιωκόμενου από την οικεία διάταξη σκοπού και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο.

Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο πρώτος σκοπός των κανόνων για την αποδοχή σπόρων προς σπορά κηπευτικών είναι η βελτίωση της παραγωγικότητας στην καλλιέργεια κηπευτικών στην Ένωση. Πάντως, ο σκοπός της αύξησης της παραγωγικότητας των εν λόγω καλλιεργειών μπορεί να εξασφαλιστεί με την κατάρτιση ενός κοινού καταλόγου ποικιλιών κηπευτικών ειδών βάσει εθνικών καταλόγων. Συγκεκριμένα, το εν λόγω σύστημα αποδοχής, το οποίο απαιτεί οι σπόροι των ποικιλιών κηπευτικών να είναι σαφώς διακρινόμενοι, σταθεροί και ομοιογενείς, παρέχει τη δυνατότητα χρήσεως των κατάλληλων σπόρων και, επομένως, αύξηση της παραγωγικότητας της καλλιέργειας ως αποτέλεσμα της αξιοπιστίας των χαρακτηριστικών των εν λόγω σπόρων.

Περαιτέρω, το εν λόγω σύστημα αποδοχής μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη του δεύτερου σκοπού, που αποσκοπεί, εξασφαλίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία τους στην Ένωση, στην εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς σπόρων κηπευτικών. Συγκεκριμένα, το σύστημα αυτό εξασφαλίζει ότι οι σπόροι που διατίθενται στο εμπόριο στα διάφορα κράτη μέλη πληρούν τα ίδια κριτήρια.

Επιπλέον, το καθεστώς παρεκκλίσεων που θεσπίστηκε για τις «διατηρητέες ποικιλίες» και τις «ποικιλίες που αναπτύχθηκαν για καλλιέργεια υπό ιδιαίτερες συνθήκες» είναι ικανό να εξασφαλίσει τη διατήρηση των φυτογενετικών πόρων –που αποτελεί τον τρίτο σκοπό της νομοθεσίας της Ένωσης.

Έτσι, το Δικαστήριο κρίνει ότι το σύστημα αποδοχής των σπόρων προς σπορά κηπευτικών δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη των εν λόγω σκοπών. Η υποχρέωση καταχώρισης στους επίσημους καταλόγους καθώς και τα σχετικά κριτήρια αποδοχής παρέχουν τη δυνατότητα να εξασφαλιστεί ότι οι σπόροι της ποικιλίας διαθέτουν τις ιδιότητες που είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση γεωργικής παραγωγής ανώτερης, ποιοτικής, αξιόπιστης και βιώσιμης. Υπό τις συνθήκες αυτές, και λαμβανομένης υπόψη ιδίως της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει ο νομοθέτης της Ένωσης στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής, ο εν λόγω νομοθέτης μπορούσε θεμιτώς να κρίνει ότι άλλα μέτρα, όπως η επισήμανση των συσκευασιών, δεν παρέχουν τη δυνατότητα επιτεύξεως του ίδιου αποτελέσματος. Συγκεκριμένα, ένα λιγότερο περιοριστικό μέτρο, όπως η επισήμανση, δεν αποτελεί εξίσου αποτελεσματικό μέσο εφόσον θα παρείχε τη δυνατότητα πώλησης και, κατά συνέπεια, φύτευσης σπόρων δυνητικά επιβλαβών ή δεν θα παρείχε τη δυνατότητα βέλτιστης γεωργικής παραγωγής. Επομένως, δεν παραβιάστηκε η αρχή της αναλογικότητας.

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι οι επίδικες οδηγίες λαμβάνουν υπόψη τα οικονομικά συμφέροντα επιχειρηματιών, όπως η Kokopelli, που εμπορεύονται «παλαιές ποικιλίες» οι οποίες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για να καταχωριστούν στους επίσημους καταλόγους, εφόσον δεν απαγορεύουν την εμπορία των ποικιλιών αυτών. Βεβαίως, οι γεωγραφικοί και ποσοτικοί περιορισμοί που προβλέπονται, όσον αφορά τους σπόρους διατηρητέων ποικιλιών και τους σπόρους που αναπτύχθηκαν για καλλιέργεια υπό ιδιαίτερες συνθήκες, καθώς και οι περιορισμοί που αφορούν τη συσκευασία τους εντάσσονται στο πλαίσιο της διατήρησης των φυτογενετικών

⁸ Διεθνής συνθήκη σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία (TIRPAA), η οποία εγκρίθηκε, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, με την απόφαση 2004/869/EK του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2004 (ΕΕ L 378, σ. 1).

πόρων. Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν απέβλεπε στην απελευθέρωση της αγοράς των σπόρων «παλαιών ποικιλιών», αλλά επεδίωκε να καταστήσει επιεικέστερους τους κανόνες αποδοχής αποφεύγοντας ταυτόχρονα τη δημιουργία παράλληλης αγοράς των σπόρων αυτών, η οποία θα μπορούσε να θέσει εμπόδια στην εσωτερική αγορά των σπόρων προς σπορά κηπευτικών ποικιλιών.

Εξάλλου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι επίδικες οδηγίες δεν παραβιάζουν τις **αρχές της ίσης μεταχείρισης, της ελεύθερης ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας και της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων** ούτε τις **δεσμεύσεις της Ένωσης από τη συνθήκη TIRPAA**.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582